

DR. NERGİS KULAKSIZOĐLU MERCAN

**HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ
KAVRAMININ
FELSEFİ TEMELLERİ**

onikilevha
KURUMSAL YAYINLAR

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ KAVRAMININ İNŞA SÜRECİ

I. KLASİK DÖNEM VE YASALARIN ÜSTÜNLÜĞÜ	11
A. Antik Dönem ve Yasaların Üstünlüğü.....	11
1. Kavramın Antik Yunan'daki Temelleri.....	11
a. Sokrates ve Hukukun Üstünlüğü Kavramının Felsefi Temelleri.....	13
b. Platon ve Hukukun Üstünlüğü Kavramının Felsefi Temelleri.....	16
c. Aristoteles ve Hukukun Üstünlüğü Kavramının Felsefi Temelleri.....	20
2. Kavramın Roma'daki Temelleri.....	24
a. On İki Levha Kanunu ve Hukukun Üstünlüğü.....	26

b. Stoa Okulu ve Hukukun Üstünlüğü	30
c. Cicero ve Hukukun Üstünlüğü.....	34
B. Orta Çağ ve Hukukun Üstünlüğü.....	37
1. Thomas Aquinas ve Hukukun Üstünlüğü	37
2. Örfi Hukukun Üstünlüğü Kavramı	41
3. Orta Çağ'da Siyasi İktidarı Sınırlama ve Hukuku Sistemleştirme Çabaları.....	52
a. Magna Carta (Büyük Şart).....	52
b. Cermen Örf ve Adet Hukuku	57
II. MODERN DÖNEM VE HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ.....	62
A. Liberal Hukuk Devletinin Hazırlık Aşaması.....	62
1. Hobbes ve Hukukun Üstünlüğü.....	65
2. Grotius ve Hukukun Üstünlüğü	69
3. Locke ve Hukukun Üstünlüğü.....	72
4. Montesquieu ve Hukukun Üstünlüğü.....	77
B. Liberal Hukuk Devletinin Doğuşu	84
1. Kant ve Hukukun Üstünlüğü.....	85
2. Bentham ve Hukukun Üstünlüğü	89
3. Weber ve Hukukun Üstünlüğü	98
C. Hukuk Devleti.....	102
1. İngiltere Modeli: Rule Of Law	104
2. Almanya Modeli: Rechtsstaat	112
3. Fransa Modeli : Etat de droit	123

İKİNCİ BÖLÜM

BİR MESELE OLARAK HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ

I. HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ KAVRAMININ DÖNÜŞÜMÜ.....	129
A. Hukuk Devletine Biçimsel ve Maddi Yaklaşımlar.....	129
1. Biçimsel Hukuk Devleti.....	130

2. Maddi Hukuk Devleti.....	134
B. Çağdaş Hukuk Düşüncesi ve Hukukun Üstünlüğü.....	136
1. Radbruch ve Hukukun Üstünlüğü.....	136
2. Fuller ve Hukukun Üstünlüğü	141
3. Hayek ve Hukukun Üstünlüğü	146
4. Rawls ve Hukukun Üstünlüğü	155
5. Nozick ve Hukukun Üstünlüğü.....	159
6. Dworkin ve Hukukun Üstünlüğü	163
II. HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜNE YÖNELİK ELEŞTİRİLER.....	169
A. Hukukun Üstünlüğünü Reddeden Yaklaşımlar	169
1. Marksist Öğreti ve Hukukun Üstünlüğü.....	170
a. Materyalist Hukuk Teorisi	175
b. Sınıf-Araçsalcı Teori	176
c. Hukuk Fetişizmi	178
d. Bir Marksist Hukuk Teorisi: Pasukanis ve Hukukun Üstünlüğü.....	181
2. Faşist Öğreti ve Hukukun Üstünlüğü	185
B. Hukukun Üstünlüğüne Kuşkulu Yaklaşımlar.....	194
1. Kelsen ve Hukukun Üstünlüğü.....	195
2. Hart ve Hukukun Üstünlüğü	200
3. Raz ve Hukukun Üstünlüğü	206
C. Hukukun Belirsizliği ve Hukukun Üstünlüğü.....	209
1. Realist Hukuk Teorisi ve Hukukun Üstünlüğü	209
2. Feminist Hukuk Teorisi ve Hukukun Üstünlüğü	217
D. Hukukun Üstünlüğü ve Demokrasi.....	224
SONUÇ	231
KAYNAKÇA	237